

A keszthelyi Festetics-mauzóleum

2015-ben megújult a keszthelyi Festetics-mauzóleum. A Helikon Kastélymúzeum Közhasznú Nonprofit Kft. vagyonkezelésébe került építménynek a Miniszterelnökség 175 millió forintos támogatása segítségével megvalósuló felújítása 2015 augusztusában fejeződött be.

A keszthelyi Szent Miklós temető déli végében álló Festetics-mauzóleum 1925-ben épült Festetics (II.) Tasziló herceg megbízásából. A rekonstrukció célja a mauzóleum eredeti állapotának visszaállítása volt.

A mauzóleum szó Mauszolosz perzsa királyi helytartó és felesége halikarnasszoszi síremlékének nevéből ered, amely épület egyike volt az ókor hét csodájának. A történelem során mauzóleumnak hívták a fontos személyiségek nyughelyeként emelt nagyszabású építményeket, de a köznép is építtetett kisebb léptékű mauzóleumokat. Európában az újkorban vált népszerűvé a mauzóleum műfaja. Magyarországon a leghíresebb mauzóleumok között megtalálható a nagyeceni Széchenyi-mauzóleum és a Kazinczy-mauzóleum Széphalmon.

A Festetics családban a családi mauzóleum építésének ötlete már jóval Festetics (II.) Tasziló előtt megfogant. 1819-ben, Festetics (I.) György halála után közvetlenül felvetődött a Festetics-mauzóleum emeltetésének szándéka, vagy még György, vagy már fia, László kezdeményezésére. Annyi bizonyos, hogy 1820-ra elkészültek Engel Ferenc bécsi építész tervei. (Engel nevéhez fűződik a gannai Esterházy-mauzóleum kivitelezése és a váli Ürményi-mauzóleum.) A francia forradalmi építészet hatását mutató tervek szerint a klasszicista stílusú építmény négyzet alapú hasábon álló piramis formájú lett volna, amelyben két szinten kör alakú belső teret alakítottak volna ki. A mauzóleum végül – valószínűleg anyagi okok miatt – nem valósult meg.

A Festetics (II.) Tasziló által építtetett keszthelyi Festetics-mauzóleumot Groffits Gábor (1880–1957) építészmérnök tervezte, aki megbízása idején a Keszthelyi Gazdasági Akadémia műszaki tanszékének tanára volt (1908–1930). Groffits korábban már komolyan tanulmányozta a vasbeton építési technológiát, amelyet a mauzóleum esetében is felhasznált. Tanári és szakírói tevékenysége mellett számos mezőgazdasági épületet tervezett, és Keszthelyen is több épület őrzi keze nyomát, mint például az egykori akadémiai tangazdaság épületegyüttese.

A Festetics család historizáló (neoklasszicista) mauzóleuma egy szabadon álló ravatalozó, kriptával. Formája a klasszikus templomarchitektúrát követi. A vasbeton szerkezetű, timpanonos, nyeregtetős épület az ókori görög templomokhoz hasonlóan lépcsős alépítményen áll. Két-két oldala azonos kiképzésű. A rövidebb oldalakat lezáró pillérek között a gerendázatot két dór oszlop tartja. A lábazat nélküli dór oszlopok követik a görög előképeket, ahogy a gerendázat is. Az oszlopfőkön nyugvó dísztelen architráv feletti sávon, a frízen megtalálhatók a triglifek (három függőleges sávra osztott, szögletes mezők) és a metopék (a triglifek által körbezárt mezők, amelyeket dombormű díszít). A hosszanti oldalakat három-három félköríves lezárású nyílás tagolja, amelyek között a pilléreket dór pilaszterek (az oszlopok tagolását követő falsávok) díszítik. Az oszloprendekkel díszített pillérekből és félköríves árkádokból álló szerkezet a római építészetből ered, leglátványosabb megjelenése a Colosseum homlokzatán található.

Az oszlopokkal és pillérekkel határolt ravatalozóteret kazettás síkmennyezet fedi. A kazettákat rozetták díszítik, ahogy az oldalsó félköríves nyílások belső felületét is. Az északi hosszoldal előtt lépcsősor vezet a föld alatt lévő kriptába, amely felülvilágítók segítségével kap fényt. A kripa falaiban sírfülkéket alakítottak ki, amelyek közül a bejárattal szemben lévő négyben nyugszanak a Festetics családtagok. (A mauzóleum közelében a Festetics család alkalmazottainak sírjai helyezkednek el.)

A mauzóleumba a Festetics család tagjai közül elsőként Festetics (II.) Tasziló herceg feleségét, Mary Victoria Hamiltont temették el. A hercegasszony 1922. május 14-én, 72 éves korában hunyt el. Az volt a kívánsága, hogy a keszthelyi Szent Miklós sírkertbe temessék el. 1922-ben ideiglenesen a Fő téri plébániatemplom déli oldalán befalazott kápolnába helyezték el a hercegasszony koporsóját. A mauzóleum elkészülte után, 1925. november 2-án hajnali 5 órakor kibontották Mary Victoria Hamilton hercegasszony ideiglenes sírhelyét, és a koporsóját átszállították a Szent Miklós temetőbe. Délelőtt 10 órakor helyezték el a család mauzóleumában.

1933. május 4-én elhunyt Festetics (II.) Tasziló herceg, 83 éves korában. A temetési szertartásra 1933. május 8-án került sor, ünnepélyes keretek közt. A temetési menetben ott volt többek között Horthy Miklós kormányzó és felesége, valamint a kormány és a felsőház több képviselője. A herceg beszentelt koporsóját a Festetics-mauzóleumban helyezték el, a felesége fülkéje mellé.

1941. augusztus 4-én, 59 éves korában elhunyt Festetics (III.) György herceg, Festetics (II.) Tasziló és Mary Victoria Hamilton fia. Temetése 1941. augusztus 8-án volt. A délelőtt 11 órakor a Fő téri plébániatemplomban kezdődő mise után indult el a temetési menet a Szent Miklós temetőbe. A herceg tiszteletére nagy tömeg vett részt a gyászszerartáson, megjelentek többek között Horthy Miklós kormányzó és felesége, valamint Keszthely vezetői. A mauzóleumban a család tagjai jelenlétében helyezték végső nyugalomra az édesapja alatti sírfülkébe Festetics (III.) Györgyöt.

Festetics (III.) György herceg felesége, Maria Haugwitz grófnő 1972. szeptember 23-án hunyt el Bécsben, 72 éves korában. Utolsó kívánsága az volt, hogy magyar földben pihenhessen. A végakarátát 1990-ben tudták teljesíteni. Keszthelyen 1990. október 13-án ünnepélyes keretek közt vettek tőle végső búcsút családtagjai, egyházi méltóságok, a hercegasszony egykori alkalmazottai és Keszthely lakossága. A gyászmise a karmelita templomban volt, majd a családi mauzóleumban helyezték el a hercegasszony koporsóját férje és férje szüleinek hamvai mellé.

Online tartalmak a témában:

„Festetics III. György temetése”

<http://tvkeszthely.hu/hirek/6515/igy-temettek-el-74-eve-festetics-gyorgyot-/>

„A Festetics-mauzóleum felújítása”

<http://tvkeszthely.hu/hirek/6393/felujitjak-a-festetics-mauzoleumot/>

„A szándék megvan, pénz viszont nincs”

<http://tvkeszthely.hu/hirek/2750/a-szandek-megvan--penz-viszont-nincs/>

„Mauzóleum romokban”

<http://tvkeszthely.hu/hirek/3703/mauzoleum-romokban-/>

